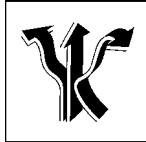
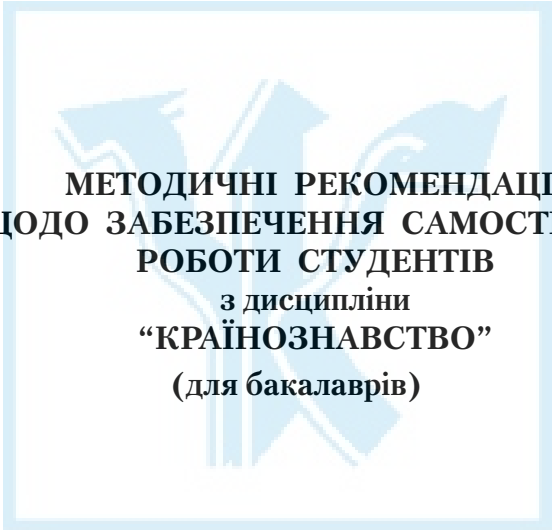

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“КРАЇНОЗНАВСТВО”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ 2007

Підготовлено доцентом кафедри міжнародних відносин *А. Г. Гольцовим*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин (протокол № 8 від 23.03.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Гольцов А. Г. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Країнознавство” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2007. — 46 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, зміст самостійної роботи з дисципліни “Країнознавство”, завдання для самостійної роботи за темами курсу та питання для самоконтролю, тематику лекцій, тести, теми рефератів, а також список літератури

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Задля глибокого засвоєння найважливіших знань про провідні країни світу, усвідомлення їх ролі у міжнародних відносинах, крім аудиторних занять, важливе значення має самостійна робота студентів. Самостійна робота спрямована на формування в них як вмінь і навичок навчальної діяльності, так і професійних знань, якостей, умінь тощо. Студенти мають засвоїти основні навички не лише самостійної навчальної, а й науково-дослідницької та практичної роботи. Самостійна робота сприяє розвиткові мотивації навчання студентів. Вони привчаються до раціональної організації власної роботи, що, безперечно, знадобиться майбутнім фахівцям у будь-якій сфері діяльності.

У процесі самостійної роботи з дисципліни “Країнознавство” студенти мають поглиблювати свої знання про природні умови та ресурси країн, що вивчаються, основні особливості їх населення, найважливіші етапи історичного розвитку, основні ознаки політичних систем, особливості та рівень економічного розвитку країн, напрями зовнішньої політики країн, їх участь у міжнародних відносинах та організаціях. Крім того, у процесі самостійної роботи студенти опановують знання з тих питань, що не розглядалися під час лекційних занять.

Під час самостійної роботи у студентів формуються і розвиваються вміння та навички щодо: виявлення характерних для кожної країни особливостей геополітичного та гео економічного положення у світі та в регіоні; визначення ступеня сприятливості природних умов для життєдіяльності населення, сутності екологічних проблем у досліджуваних країнах; аналізу демографічної ситуації у країнах, ефективності заходів з розв’язання демографічних проблем; виявлення основних ознак економічного розвитку, сутності економічних проблем, перспектив розвитку господарства; характеристики політичних систем окремих країн, здійснення їх порівняльного аналізу, визначення внутрішньополітичних проблем і шляхів їх розв’язання; аналізу зовнішньої політики держав на світовому і регіональному рівнях, їх участі у діяльності міжнародних організацій; виявлення відмітних ознак політичних, економічних, культурних зв’язків України з державами, що вивчаються.

У процесі самостійної роботи з навчальної дисципліни студенти виконують не лише стандартні, а й творчі індивідуальні завдання за

власним вибором. Індивідуальна творча робота студента оформляється у вигляді реферату з певної наукової проблеми, що повинен містити систематизоване викладення сутності проблеми, фактичний матеріал, обґрунтовані висновки, список використаних джерел. Від студента вимагається ретельна робота з різноманітними джерелами інформації, збирання необхідних даних, їх аналіз і систематизація. Студент здобуває і вдосконалює вміння та навички творчої, науково-дослідницької праці, привчається до належного оформлення результатів дослідження. Підготовлені студентами реферати з певних проблем розвитку держав, що вивчаються, відкрито захищаються перед студентською аудиторією. На основі кращих рефератів можуть бути підготовлені доповіді на студентську науково-практичну конференцію.

У процесі семінарських занять здійснюється поточний контроль, який має на меті перевірку системності, ефективності самостійної роботи студентів. Під час рубіжної атестації, що здійснюється на денній формі навчання для активізації систематичної роботи студентів і підвищення якості навчального процесу, також враховуються оцінки, отримані студентами за самостійну роботу протягом вивчення відповідного змістовного модуля навчальної дисципліни. Семестровий контроль з дисципліни “Країнознавство” проводиться у формі усного іспиту за питаннями, які своєчасно доводять до відома студентів. Для глибокого усвідомлення студентами сутності екзаменаційних питань необхідні додаткові знання, здобуті ними у процесі самостійної навчальної діяльності. При виставленні підсумкової оцінки враховуються результати самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни “Країнознавство”.

З метою забезпечення ефективної самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни “Країнознавство” проводяться також індивідуальні консультації. Консультації надаються студентам у таких випадках: якщо студент недостатньо добре зрозумів зміст навчального матеріалу, який був викладений на лекціях; коли у студента виникли труднощі під час самостійної роботи з літературою при підготовці до семінарських занять; якщо студент з різних причин пропустив навчальні заняття і в нього виникли труднощі під час самостійного опрацювання навчального матеріалу. Крім того, індивідуальні консультації можуть надаватися студентам у разі виконання творчих дослідницьких завдань, якщо, наприклад, виникають проблеми з добром необхідного матеріалу, його аналізом і систематизацією, оцінкою різних думок щодо тих чи інших процесів, оформлення реферату тощо.

Організація самостійної роботи студентів передбачає систематичне використання навчальних матеріалів, аудиторних занять, а також підручників і навчальних посібників, джерел країнознавчої інформації: енциклопедій, довідників, статистичних збірників, наукових монографій і статей, науково-популярної літератури тощо. Доцільним є також використання інформації з мережі Інтернет з обов'язковою фіксацією необхідних вихідних даних.

Вимоги до реферату:

- загальний обсяг реферату — до 15–20 сторінок, надрукованих на аркуші формату А4 шрифтом 14 (New Roman) через півтора інтервалу; реферат може бути також чітко та розбірливо написаний від руки;
- за структурою реферат має містити такі складові: титульний аркуш, короткий вступ, основну частину, висновки і список використаних джерел;
- вимоги до оформлення титульного аркуша: згори — назва навчального закладу і профільної кафедри (міжнародних відносин); нижче — тип роботи (реферат), назва навчальної дисципліни, назва реферату; ще нижче, праворуч, — прізвище автора та номер групи, в якій навчається студент, науковий ступінь, звання та прізвище керівника; унизу сторінки — назва міста, в якому знаходиться навчальний заклад, і рік написання реферату;
- у вступі необхідно стисло обґрунтувати актуальність вибору теми індивідуальної творчої роботи, визначити мету та завдання роботи, дати стисло характеристику використаних джерел;
- в основній частині роботи чітко, логічно та послідовно викласти основні аспекти досліджуваної проблеми, навести наукові факти; думки різних авторів повинні супроводжуватись посиланнями, а цитати — посторінковими виносками; у тексті реферату не повинно бути граматичних помилок і виправлень;
- висновки повинні містити викладені у стислій формі основні власні узагальнення наукового змісту роботи, результати авторського аналізу наукової інформації, міркування щодо проблем і перспектив розвитку тих чи інших явищ і процесів у певних країнах тощо;
- список використаних джерел має складатися з не менше ніж 10 назв, оформлених відповідно до бібліографічних вимог; при використанні інформації з мережі Інтернет необхідний повний опис джерела.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“КРАЇНОЗНАВСТВО”

Змістовий модуль І. Країни Західної Європи

Тема 1. Велика Британія

План лекції

1. Країнознавство як наукова дисципліна.
2. Географічне положення, склад території Великої Британії.
3. Природно-ресурсний потенціал Великої Британії.
4. Населення Великої Британії.
5. Історичний розвиток Великої Британії у XX ст.
6. Політична система Великої Британії.
7. Господарство Великої Британії.
8. Велика Британія у міжнародних відносинах.

Література [1–5; 7; 8; 10; 15; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Розвиток наукового країнознавства.
2. Провідні концепції наукового країнознавства.
3. Право та судова система Великої Британії.
4. Сучасна зовнішня політика Великої Британії.
5. Участь Великої Британії в ЄС.

Питання для самоконтролю

1. Особливості географічного положення Великої Британії. Залежні території.
2. Забезпечення Великої Британії мінерально-сировинними ресурсами.
3. Кліматичні умови Великої Британії.
4. Водні ресурси Великої Британії.
5. Природні ландшафти, ґрунти Великої Британії.
6. Екологічна ситуація у Великій Британії.
7. Розміщення населення Великої Британії.
8. Природний рух і статеві-вікова структура населення Великої Британії.

9. Урбаністичні процеси у Великій Британії.
10. Етнічний і релігійний склад населення Великої Британії.
11. Сучасні міграції населення Великої Британії.
12. Історичний розвиток Великої Британії у першій половині XX ст.
13. Історичний розвиток Великої Британії у другій половині XX ст.
14. Парламентська монархія у Великій Британії.
15. Законодавча та виконавча влада у Великій Британії.
16. Провідні політичні сили у Великій Британії.
17. Загальний стан та основні тенденції економічного розвитку Великої Британії.
18. Промисловість Великої Британії: загальна характеристика.
19. Паливно-енергетичний комплекс Великої Британії.
20. Машинобудування Великої Британії.
21. Головні галузі рослинництва Великої Британії.
22. Головні галузі тваринництва Великої Британії.
23. Транспортна система Великої Британії.
24. Сфера послуг Великої Британії.
25. Основні напрями зовнішньої політики Великої Британії.
26. Участь Великої Британії у міжнародних організаціях.
27. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі Великої Британії.
28. Велика Британія на світовому ринку послуг.
29. Сучасні українсько-британські відносини.

Тести

1. *Територія Великої Британії становить приблизно:*
  - а) 344,5 тис. км²;
  - б) 244,8 тис. км²;
  - в) 227,4 тис. км²;
  - г) 268,6 тис. км².
2. *Населення Великої Британії становить приблизно:*
  - а) 50,6 млн чол.;
  - б) 58,5 млн чол.;
  - в) 60,6 млн чол.;
  - г) 62,8 млн чол.
3. *За формою правління Велика Британія є:*
  - а) дуалістичною монархією;
  - б) парламентською монархією;
  - в) парламентською республікою;

- г) парламентсько-президентською республікою;
  - г) президентсько-парламентською республікою.
4. *Розвиненими галузями промисловості Великої Британії є:*
- а) автомобілебудування;
  - б) хутрова;
  - в) гідроенергетика;
  - г) пивоварна;
  - г) суднобудування;
  - д) хімічна.
5. *Які твердження є правильними?*
- а) Велика Британія має найбільший серед країн Західної Європи торговельний флот;
  - б) Велика Британія видобуває найбільше нафти серед країн Західної Європи;
  - в) Велика Британія посідає перше місце в Європі за обсягом ВВП;
  - г) Велика Британія була найбільшою колоніальною імперією у світі;
  - г) у структурі сільського господарства Великої Британії переважає рослинництво.

Теми рефератів

1. Монархія у Великій Британії: історія та сучасність.
2. Велика Британія у Другій світовій війні.
3. Палата лордів у британському парламенті: історія, повноваження, реформування.
4. Соціально-економічна політика тетчеризму.
5. Урбанізація у Великій Британії; проблеми розвитку міських агломерацій і конурбацій.
6. Автомобілебудування у Великій Британії.
7. Туристично-рекреаційна сферу Великій Британії.
8. Банківська система Великої Британії.
9. Роль Великої Британії на світовому ринку послуг.
10. Проблема Північної Ірландії: історія, сучасний стан, шляхи розв'язання.
11. Регіональне управління та самоврядування Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії.
12. Політика Великої Британії на Близькому Сході.

Тема 2. Франція

План лекції

1. Географічне положення, склад території.
2. Природно-ресурсний потенціал.
3. Населення.
4. Історичний розвиток у ХХ ст.
5. Сучасна політична система.
6. Господарство.
7. Франція у міжнародних відносинах.

Література: [1–5; 7; 8; 10; 15; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Право у Франції. Судова система.
2. Урбанізація у Франції.
3. Регіональна політика у Франції.
4. Сучасна зовнішня політика Франції.
5. Участь Франції в ЄС.

Питання для самоконтролю

1. Географічне положення Франції. Залежні території.
2. Головні форми рельєфу Франції. Забезпечення мінерально-сировинними ресурсами.
3. Кліматичні умови Франції.
4. Внутрішні води Франції, забезпечення території країни водними ресурсами.
5. Природні ландшафти та ґрунти Франції.
6. Екологічна ситуація у Франції.
7. Розміщення населення Франції.
8. Демографічна ситуація у Франції. Статеві-вікова структура населення Франції.
9. Етнічний і релігійний склад населення Франції.
10. Сучасні міграції населення Франції.
11. Історичний розвиток Франції в першій половині ХХ ст.
12. Франція у другій половині ХХ ст.
13. Роль президента в політичній системі Франції.
14. Законодавча та виконавча влада у Франції.
15. Провідні політичні сили у Франції.
16. Регіональна політика у Франції.

17. Соціально-економічний розвиток Франції: загальна характеристика.
18. Промисловість Франції: провідні галузі.
19. Електроенергетика Франції.
20. Машинобудування Франції.
21. Сільське господарство Франції: загальна характеристика.
22. Провідні галузі рослинництва Франції.
23. Провідні галузі тваринництва Франції.
24. Провідні види транспорту у Франції.
25. Сфера послуг у Франції.
26. Основні стратегічні напрями зовнішньої політики Франції.
27. Участь Франції у міжнародних організаціях.
28. Товарна та географічна структури зовнішньої торгівлі Франції.
29. Українсько-французькі відносини: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.

Тести

1. *Населення Франції становить приблизно:*
  - а) 62,8 млн чол.;
  - б) 55,2 млн чол.;
  - в) 60,9 млн чол.;
  - г) 58,5 млн чол.
2. *Провідними галузями промисловості Франції є:*
  - а) машинобудування;
  - б) нафтова;
  - в) газова;
  - г) харчова;
  - г) хімічна;
  - д) вугільна.
3. *В електроенергетиці Франції провідну роль відіграє:*
  - а) тепла енергетика;
  - б) атомна енергетика;
  - в) гідроенергетика;
  - г) нетрадиційна енергетика.
4. *Провідними центрами літакобудування Франції є:*
  - а) Париж;
  - б) Марсель;

- в) Тулуза;
  - г) Руан;
  - г) Безансон;
  - д) Бордо.
5. Які твердження є правильними?
- а) Франція є провідним виробником сільськогосподарської продукції в Європі;
  - б) Франція є постійним членом Ради Безпеки ООН;
  - в) Франція є провідною виноробною країною світу;
  - г) Франція є найбільшим виробником автомобілів у Європі;
  - г) Франція є однією з провідних країн світу з виробництва хімічної продукції.

Теми рефератів

1. Внутрішня та зовнішня політика Франції часів Шарля де Голля.
2. Проблема сепаратизму на Корсиці: історія і сучасність.
3. Франція у Другій світовій війні.
4. Демографічна політика у Франції.
5. Розвиток високих технологій у промисловості Франції.
6. Автомобілебудування у Франції.
7. Авіаційна та ракетно-космічна промисловість Франції.
8. Банківська сфера Франції.
9. Регіональна політика у Франції.
10. Роль Франції в Європейському Союзі.
11. Історико-культурна спадщина Франції.
12. Туристично-рекреаційна сфера Франції.

Тема 3. Італія

План лекції

1. Географічне положення і склад території Італії.
2. Природні умови та ресурси Італії.
3. Населення Італії.
4. Історичний розвиток Італії у ХХ ст.
5. Політична система Італії.
6. Господарство Італії: провідні галузі.
7. Італія у міжнародних відносинах.

Література [1–5; 7; 8; 10; 15; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Право в Італії. Судова система.
2. Урбанізація в Італії.
3. Регіональна політика Італії.
4. Участь Італії в ЄС.
5. Туристично-рекреаційна сфера Італії.

Питання для самоконтролю

1. Особливості географічного положення Італії. Склад території країни.
2. Головні форми рельєфу Італії, сейсмічність, вулканізм.
3. Корисні копалини Італії.
4. Клімат Італії, агрокліматичні ресурси.
5. Внутрішні води Італії.
6. Природні ландшафти та ґрунти Італії.
7. Екологічна ситуація в Італії.
8. Чисельність і розміщення населення Італії.
9. Природний рух і статеві-вікова структура населення Італії.
10. Урбанізація в Італії.
11. Етнічний і релігійний склад населення Італії.
12. Сучасні міграції населення Італії.
13. Італія першої половини ХХ ст.
14. Історичний розвиток Італії у другій половині ХХ ст.
15. Політична система Італії: загальна характеристика.
16. Законодавча та виконавча влада в Італії.
17. Провідні політичні сили в Італії.
18. Економіка Італії: загальна характеристика.
19. Промисловість Італії: загальна характеристика.
20. Машинобудування Італії.
21. Нафтохімічна та хімічна промисловість Італії.
22. Легка та харчова промисловість Італії.
23. Провідні галузі рослинництва Італії.
24. Провідні галузі тваринництва Італії.
25. Провідні види транспорту Італії.
26. Провідні галузі сфери послуг Італії.
27. Європейська політика Італії.
28. Участь Італії у міжнародних організаціях.
29. Зовнішня торгівля Італії: товарна та географічна структури.
30. Відносини між Україною та Італією: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.

Тести

- Італія безпосередньо межує з такими країнами:*
  - Туреччиною;
  - Францією;
  - Швейцарією;
  - Австрією;
  - Німеччиною;
  - Словенією.
- Населення Італії становить приблизно:*
  - 72 млн чол.;
  - 53 млн чол.;
  - 68 млн чол.;
  - 58 млн чол.
- За формою правління Італія є:*
  - парламентською республікою;
  - парламентською монархією;
  - президентською республікою;
  - парламентсько-президентською республікою;
  - президентсько-парламентською республікою.
- Провідними галузями промисловості Італії є:*
  - машинобудування;
  - вугільна;
  - харчова;
  - нафтопереробна;
  - хімічна;
  - легка.
- Які твердження є правильними?*
  - В Італії розвинене автомобілебудування;
  - Італія входить до “великої сімки”;
  - Італія має значні поклади нафти та природного газу;
  - Італія є однією з провідних виноробних країн світу;
  - Італія посідає одне з провідних місць у світі за виробництвом побутової техніки.

Теми рефератів

- Політичний і соціально-економічний розвиток Італії за часів диктатури Муссоліні.
- Внутрішньополітичні проблеми розвитку Італії післявоєнних часів.

3. Урбанізація в Італії; провідні міські агломерації, головні проблеми.
4. Автомобілебудування в Італії.
5. Транспортний комплекс в Італії: сучасний стан і перспективи розвитку.
6. Проблеми нерівномірного розвитку регіонів Італії; шляхи розв'язання.
7. Економічний і соціальний розвиток Сицилії.
8. Історико-культурна спадщина Італії.
9. Туристично-рекреаційний комплекс Італії.
10. Роль Італії в Європейському Союзі.

Тема 4. Німеччина

План лекції

1. Географічне положення Німеччини. Склад території.
2. Природно-ресурсний потенціал Німеччини.
3. Населення Німеччини.
4. Історичний розвиток Німеччини у ХХ ст.
5. Сучасна політична система.
6. Господарство Німеччини: провідні галузі.
7. Німеччина у міжнародних відносинах.

Література [1–8; 10; 15; 21; 22; 27; 29; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Проблема “Східних земель” у Німеччині.
2. Федеративний устрій Німеччини.
3. Соціальна політика в Німеччині.
4. Зовнішня політика Німеччини.
5. Німеччина в європейській інтеграції.

Питання для самоконтролю

1. Фізико-, економіко- і політико-географічне положення Німеччини. Склад території.
2. Рельєф Німеччини.
3. Мінерально-сировинні ресурси Німеччини.
4. Клімат Німеччини, агрокліматичні ресурси.
5. Внутрішні води Німеччини.
6. Природні ландшафти та ґрунти Німеччини.

7. Екологічні проблеми Німеччини.
8. Чисельність і розміщення населення Німеччини.
9. Природний рух і статеві-вікова структура населення Німеччини.
10. Урбанізація у Німеччині.
11. Етнічний і релігійний склад населення Німеччини.
12. Міграція населення Німеччини: історичні аспекти, сучасний стан, тенденції.
13. Історичний розвиток Німеччини в період 1900–1945 рр.
14. Історичний розвиток ФРН і НДР.
15. Розвиток об'єднаної Німеччини.
16. Політична система Німеччини: загальна характеристика.
17. Законодавча влада у Німеччині.
18. Федеральний уряд Німеччини.
19. Провідні політичні сили у Німеччині.
20. Регіональна політика у Німеччині.
21. Господарство Німеччини: сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку.
22. Промисловість Німеччини: загальна характеристика провідних галузей.
23. Паливно-енергетичний комплекс Німеччини.
24. Машинобудування Німеччини.
25. Хімічна промисловість Німеччини.
26. Сільське господарство Німеччини: загальна характеристика.
27. Основні галузі рослинництва Німеччини.
28. Основні галузі тваринництва Німеччини.
29. Основні види транспорту Німеччини.
30. Сфера послуг Німеччини.
31. Геостратегічні напрями зовнішньої політики Німеччини.
32. Участь Німеччини в міжнародних організаціях.
33. Зовнішня торгівля Німеччини: товарна та географічна структури.
34. Українсько-німецькі відносини: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.

Тести

1. *Територія Німеччини становить приблизно:*
  - а) 357 тис. км²;
  - б) 244 тис. км²;
  - в) 327 тис. км²;
  - г) 366 тис. км².

2. *Населення Німеччини становить приблизно:*
- а) 80,6 млн чол.;
  - б) 86,0 млн чол.;
  - в) 82,4 млн чол.;
  - г) 68,2 млн чол.
3. *За формою правління Німеччина є:*
- а) парламентською республікою;
  - б) парламентською монархією;
  - в) президентською республікою;
  - г) парламентсько-президентською республікою;
  - д) президентсько-парламентською республікою.
4. *Найбільший в Європі центр хімічної промисловості:*
- а) Мюнхен;
  - б) Росток;
  - в) Людвігсхафен;
  - г) Бремен.
5. *Провідними статтями експорту Німеччини є:*
- а) устаткування;
  - б) автомобілі;
  - в) озброєння;
  - г) зерно;
  - д) природний газ;
  - е) хімічна продукція.
6. *Які твердження є правильними?*
- а) Німеччина найбільш економічно розвинена країна Європи;
  - б) Німеччина має найбільший природно-ресурсний потенціал в Європі;
  - в) Німеччина є другою за величиною територією країною Європи (після Росії);
  - г) Німеччина є другою за чисельністю населення країною Європи (після Росії);
  - д) Кільський канал посідає третє місце у світі за вантажообігом;
  - е) Німеччина посідає перше місце в Європі за вирощуванням хмелю.

Теми рефератів

1. Політичний і соціально-економічний розвиток Німеччини часів Третього рейху.
2. Демографічна політика Німеччини.

3. Федеративний устрій ФРН.
4. Регіональна політика в Німеччині. Місцеве управління та самоврядування у землях ФРН.
5. Соціальна політика ФРН: сучасний стан і тенденції розвитку.
6. Автомобілебудування Німеччини.
7. Банківська система Німеччини: сучасний стан і тенденції розвитку.
8. Транспортний комплекс Німеччини: сучасний стан і перспективи розвитку.
9. Баварія: природа, населення, історія, культура, економіка.
10. Північний Рейн-Вестфалія: природа, населення, історія, культура, економіка.
11. Історико-культурна спадщина Німеччини.
12. Туризм у Німеччині.

Змістовий модуль II. Російська Федерація, країни Азії

Тема 5. Російська Федерація

План лекції

1. Географічне положення Російської Федерації. Склад території.
2. Природно-ресурсний потенціал Російської Федерації.
3. Населення. Демографічна ситуація.
4. Історичний розвиток Росії у XX ст.
5. Політична система Російської Федерації.
6. Економіка Російської Федерації.
7. Російська Федерація у міжнародних відносинах.

Література [1–8; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природні ландшафти Російської Федерації.
2. Сучасний політичний розвиток Російської Федерації.
3. Правова та судова системи Російської Федерації.
4. Економічні райони Російської Федерації.
5. Сучасна зовнішня політика Російської Федерації.

Питання для самоконтролю

1. Особливості фізико-, економіко- і політико-географічного положення Російської Федерації. Склад території.

2. Розміщення головних форм рельєфу Російської Федерації.
3. Мінерально-сировинні ресурси Російської Федерації.
4. Кліматичні умови Російської Федерації; їх придатність для життя і діяльності населення.
5. Внутрішні води Російської Федерації, ступінь забезпечення території країни водними ресурсами.
6. Основні природні ландшафти Російської Федерації.
7. Основні типи ґрунтів Російської Федерації, ступінь їх сприятливості для сільського господарства.
8. Екологічна ситуація в Російській Федерації; головні райони забруднення довкілля.
9. Чисельність, динаміка та розміщення населення Російської Федерації.
10. Природний рух і статеві-вікова структура населення Російської Федерації.
11. Урбанізація у Російській Федерації: сучасні проблеми і тенденції.
12. Етнічний склад населення Російській Федерації.
13. Релігійний склад населення Російській Федерації.
14. Сучасні зовнішні та внутрішні міграції населення в Російській Федерації.
15. Історичний розвиток Російської Федерації 1900–1945 рр.
16. Історичний розвиток Російської Федерації 1945–1991 рр.
17. Політичний і соціально-економічний розвиток Росії 1991–2006 рр.
18. Роль президента у політичній системі Російської Федерації.
19. Законодавча влада в Російській Федерації.
20. Виконавча влада в Російській Федерації.
21. Провідні політичні сили в Російській Федерації.
22. Економічний розвиток Російської Федерації: сучасний стан, основні проблеми та перспективи.
23. Паливно-енергетичний комплекс Російської Федерації.
24. Чорна та кольорова металургія Російської Федерації.
25. Машинобудування Російської Федерації.
26. Хімічна промисловість Російської Федерації.
27. Лісові ресурси Російської Федерації. Лісопромисловий комплекс.
28. Провідні галузі рослинництва Російської Федерації.

29. Провідні галузі тваринництва Російської Федерації.
30. Транспортна система Російської Федерації.
31. Сфера послуг Російської Федерації.
32. Стратегічні напрями сучасної зовнішньої політики Російської Федерації.
33. Російська Федерація в міжнародних організаціях.
34. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі Російської Федерації.
35. Українсько-російські відносини: сучасний стан, основні проблеми та перспективи розвитку.

Тести

1. *Територія Російської Федерації становить приблизно:*
  - а) 18,4 млн км²;
  - б) 17,1 млн км²;
  - в) 15,3 млн км²;
  - г) 22,4 млн км².
2. *До складу Російської Федерації входять як республіки:*
  - а) Північна Осетія;
  - б) Гагауз Ері;
  - в) Південна Осетія;
  - г) Татарстан;
  - г) Башкортостан;
  - д) Абхазія.
3. *За формою правління Російська Федерація є:*
  - а) парламентською республікою;
  - б) президентською республікою;
  - в) парламентсько-президентською республікою;
  - г) президентсько-парламентською республікою.
4. *Коефіцієнт природного приросту населення Російської Федерації дорівнює приблизно:*
  - а) 0 ‰;
  - б) 1,2 ‰;
  - в) -7,8 ‰;
  - г) -4,6 ‰.
5. *Провідними статтями експорту Російської Федерації є:*
  - а) хімічна сировина;
  - б) природний газ;

- в) деревина;
  - г) нафта;
  - г) побутова техніка;
  - д) електроніка.
6. Які твердження є правильними?
- а) Російська Федерація має найбільший ВВП серед країн СНД;
  - б) Російська Федерація має найбільший у світі природно-ресурсний потенціал;
  - в) Російська Федерація є найбільшою країною Європи;
  - г) Російська Федерація виробляє найбільше автомобілів у Європі;
  - г) Російська Федерація має найбільші у світі поклади природного газу.

Теми рефератів

1. Природоохоронні території Російської Федерації.
2. Конституційний устрій Російської Федерації.
3. Росія у Першій світовій війні.
4. Громадянська війна в Росії.
5. СРСР у Другій світовій війні.
6. Північний Кавказ: проблеми політичного та соціально-економічного розвитку.
7. Сибір і Далекий Схід Росії: економічний розвиток, проблеми і перспективи.
8. Нафтова та газова промисловість Російської Федерації.
9. Автомобілебудування Російської Федерації.
10. Залізничний транспорт Російської Федерації.
11. Російський воєнно-промисловий комплекс (ВПК).
12. Історико-культурна спадщина суб'єктів Російської Федерації.
13. Провідні туристично-рекреаційні райони Російської Федерації.
14. Сучасна геополітика Росії у "близькому зарубіжжі".

Тема 6. Китай

План лекції

1. Географічне положення Китаю. Склад території.
2. Природні умови та ресурси Китаю.
3. Населення. Демографічна ситуація.
4. Історичний розвиток Китаю в ХХ ст.

5. Політична система КНР.
6. Економіка Китаю.
7. КНР у міжнародних відносинах.

Література [1; 3–8; 16; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природні ландшафти Китаю.
2. Економічні та соціальні реформи у КНР.
3. Економічні райони КНР.
4. Спеціальні автономні райони КНР: Сянган (Гонконг) та Аоминь (Макао).
5. Китайська Республіка на Тайвані.
6. Сучасна зовнішня політика КНР.

Питання для самоконтролю

1. Географічне положення Китаю. Склад території.
2. Основні форми рельєфу Китаю.
3. Мінерально-сировинні ресурси Китаю, їх значення для розвитку господарства.
4. Кліматичні умови Китаю, агрокліматичні ресурси.
5. Внутрішні води Китаю, забезпечення території країни водними ресурсами.
6. Основні природні ландшафти Китаю.
7. Основні типи ґрунтів Китаю.
8. Екологічна ситуація в Китаї; головні екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання.
9. Чисельність, динаміка та розміщення населення Китаю.
10. Природний рух і статеві-вікова структура населення Китаю.
11. Урбанізація в Китаї; головні агломерації.
12. Етнічний склад населення Китаю.
13. Релігійний склад населення Китаю.
14. Сучасні зовнішні та внутрішні міграції населення в Китаї.
15. Історичний розвиток Китаю 1900–1949 рр.
16. Історичний розвиток КНР.
17. Конституційний устрій КНР.
18. Політична система Китайської Республіки на Тайвані.
19. Законодавча влада в Китаї.
20. Виконавча влада в Китаї.
21. Роль КПК у політичній системі КНР.

22. Соціально-економічні реформи в КНР.
23. Економіка Китаю: загальна характеристика.
24. Паливна промисловість та електроенергетика Китаю.
25. Чорна та кольорова металургія Китаю.
26. Машинобудування Китаю.
27. Хімічна промисловість Китаю.
28. Провідні галузі рослинництва Китаю.
29. Провідні галузі тваринництва Китаю.
30. Основні види транспорту Китаю; тенденції розвитку.
31. Сфера послуг Китаю.
32. Економіка Сянгану (Гонконгу).
33. Економіка Аоміня (Макао).
34. Провідні напрями сучасної зовнішньої політики КНР.
35. Участь КНР у міжнародних організаціях.
36. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі КНР.
37. Товарна та географічна структури зовнішньої торгівлі Сянгану (Гонконгу).
38. Відносини між Україною та КНР: сучасний стан, основні проблеми та перспективи розвитку. Українсько-тайванські зв'язки.

Тести

1. *Китай безпосередньо межує з такими державами:*
  - а) Індією;
  - б) В'єтнамом;
  - в) Казахстаном;
  - г) Російською Федерацією;
  - г) Південною Кореєю;
  - д) Узбекистаном.
2. *Коефіцієнт природного приросту населення Китаю дорівнює приблизно:*
  - а) $15,0 \text{ ‰}$;
  - б) $6,2 \text{ ‰}$;
  - в) $10,8 \text{ ‰}$;
  - г) $2,5 \text{ ‰}$.
3. *Яке твердження є правильним?*
  - а) Тайвань є незалежною державою — членом ООН;
  - б) Тайвань є де-факто незалежною державою;
  - в) Тайвань є адміністративно-територіальною одиницею КНР;
  - г) Тайвань є залежною територією США.

4. *Провідний економічний центр Китаю:*
  - а) Шанхай;
  - б) Пекін;
  - в) Тяньцзінь;
  - г) Гуанчжоу;
  - ґ) Сіань;
  - д) Шеньян.
5. *Китай є найбільшим у світі виробником:*
  - а) сталі;
  - б) цементу;
  - в) автомобілів;
  - г) літаків;
  - ґ) азотних добрив;
  - д) телевізорів.
6. *Провідними статтями експорту Китаю є:*
  - а) тканини;
  - б) природний газ;
  - в) одяг;
  - г) нафта;
  - ґ) побутова техніка;
  - д) верстати.

Теми рефератів

1. Рельєф і корисні копалини Китаю.
2. Клімат і внутрішні води Китаю.
3. Китай у Другій світовій війні.
4. Зовнішня та внутрішня політика Мао Цзедун.
5. Демографічна ситуація в Китаї. Демографічна політика.
6. Урбанізація в Китаї; основні проблеми та тенденції розвитку.
7. Військово-промисловий комплекс Китаю.
8. Легка та харчова промисловість Китаю.
9. Транспортна система Китаю.
10. Сянган (Гонконг): населення, економіка, культура.
11. Аоминь (Макао): населення, економіка, культура.
12. Тайвань: природа, населення, історія, культура.
13. Політична система Китайської Республіки на Тайвані.
14. Економіка Тайваню: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.
15. Зовнішні зв'язки Тайваню: сучасний стан, тенденції розвитку.

Тема 7. Японія

План лекції

1. Географічне положення Японії.
2. Природні умови та ресурси.
3. Населення Японії.
4. Історичний розвиток Японії в ХХ ст.
5. Політична система Японії.
6. Господарство Японії.
7. Японія в міжнародних відносинах.

Література [1; 3–5; 7; 8; 16; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природа Японії.
2. Урбаністичні процеси в Японії.
3. Економічні райони Японії.
4. Сучасна зовнішня політика Японії.
5. Японсько-американські та японсько-російські відносини.

Питання для самоконтролю

1. Фізико-, економіко- і політико-географічне положення Японії. Склад території.
2. Тектонічна будова Японії; сейсмічність і вулканізм на території країни. Головні форми рельєфу.
3. Корисні копалини Японії.
4. Кліматичні умови та водні ресурси Японії.
5. Природні ландшафти і ґрунти Японії.
6. Екологічна ситуація в Японії.
7. Чисельність, динаміка та розміщення населення.
8. Природний рух і статеві-вікова структура населення Японії.
9. Урбанізація в Японії: сучасні проблеми та тенденції.
10. Етнічний і релігійний склад населення Японії.
11. Міграції населення Японії.
12. Історичний розвиток Японії 1900–1945 рр.
13. Післявоєнний розвиток Японії.
14. Політична система Японії: загальна характеристика.
15. Законодавча влада в Японії.
16. Виконавча влада в Японії, роль прем'єр-міністра.
17. Провідні політичні сили в Японії.

18. Господарство Японії: сучасний стан, основні проблеми та перспективи.
19. Промисловість Японії: загальна характеристика.
20. Паливна промисловість та електроенергетика Японії.
21. Машинобудування Японії.
22. Хімічна промисловість Японії.
23. Провідні галузі сільського господарства Японії.
24. Транспортна система Японії.
25. Сфера послуг Японії.
26. Сучасна зовнішня політика Японії а Азійсько-Тихоокеанському регіоні.
27. Участь Японії в міжнародних організаціях.
28. Товарна та географічна структура зовнішньої торгівлі Японії.
29. Українсько-японські відносини.

Тести

1. *Населення Японії становить приблизно:*
  - а) 127,5 млн чол.;
  - б) 130,4 млн чол.;
  - в) 132,2 млн чол.;
  - г) 128,7 млн чол.
2. *Найбільшими міськими агломераціями Японії є:*
  - а) Кейхін;
  - б) Хансін;
  - в) Тюкьо;
  - г) Кагосіма;
  - г) Саппоро;
  - д) Хакодате.
3. *За формою правління Японія є:*
  - а) парламентською республікою;
  - б) президентською республікою;
  - в) парламентсько-президентською республікою;
  - г) президентсько-парламентською республікою;
  - г) парламентською монархією.
4. *Провідними галузями промисловості Японії є:*
  - а) хімічна;
  - б) суднобудування;
  - в) верстатобудування;
  - г) атомна енергетика;

- г) електротехніка та електроніка;
  - д) автомобілебудування.
5. *Провідними статтями експорту Японії є:*
- а) автомобілі;
  - б) судна;
  - в) природний газ;
  - г) залізна руда;
  - д) продукція електроніки;
  - е) хімічні продукти.
6. *Які твердження є правильними?*
- а) Японія є постіндустріальною країною;
  - б) в економіці Японії переважає державний сектор;
  - в) у сільському господарстві Японії переважає тваринництво;
  - г) Японія посідає друге місце у світі за виробництвом автомобілів;
  - д) Японія імпортує переважну частину потрібної сировини.

Теми рефератів

1. Японія у Другій світовій війні.
2. Проблема “Північних територій”.
3. Урбанізація в Японії. Мегалополіс Токайдо.
4. Конституційний устрій Японії.
5. Електроенергетика Японії.
6. Чорна та кольорова металургія Японії.
7. Електронна промисловість Японії.
8. Автомобілебудування Японії.
9. Сфера банківсько-фінансових послуг Японії.
10. Роль Японії у світовій економіці.
11. Туризм в Японії; основні перспективи розвитку.
12. Традиційна японська культура.

Тема 8. Індія

План лекції

1. Географічне положення Індії. Склад території.
2. Природно-ресурсний потенціал Індії.
3. Населення. Демографічна ситуація. Етнічний і релігійний склад.
4. Історичний розвиток Індії в ХХ ст.
5. Політична система Індії.

6. Економіка Індії.
7. Індія в міжнародних відносинах.

Література [1; 3–5; 7; 8; 16; 22; 26; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природа Індії.
2. Державний устрій Індії.
3. Правова та судова системи Індії.
4. Економічні регіони Індії.
5. Сучасний внутрішньополітичний розвиток Індії.
6. Сучасна зовнішня політика Індії.

Питання для самоконтролю

1. Географічне положення Індії. Склад території. Острівні території Індії.
2. Головні форми рельєфу Індії.
3. Мінерально-сировинні ресурси Індії.
4. Клімат Індії; оцінка придатності кліматичних умов для життя і діяльності населення.
5. Внутрішні води Індії; ступінь забезпечення території Індії водними ресурсами.
6. Природні ландшафти Індії. Біологічні ресурси.
7. Ґрунти Індії, оцінка їх сприятливості для сільського господарства.
8. Екологічна ситуація в Індії; головні райони забруднення довкілля.
9. Чисельність, динаміка та розміщення населення Індії.
10. Демографічна ситуація в Індії. Природний рух і статеві-вікова структура населення.
11. Урбанізація в Індії; основні міські агломерації.
12. Етнічний склад населення Індії.
13. Конфесійний склад населення Індії.
14. Сучасні зовнішні та внутрішні міграції населення в Індії.
15. Історичний розвиток Індії в колоніальний період.
16. Історичний розвиток незалежної Індії.
17. Політична система Індії: загальна характеристика.
18. Законодавча влада в Індії.
19. Виконавча влада в Індії, роль прем'єр-міністра.
20. Провідні політичні сили в Індії.
21. Федеративний устрій Індії.
22. Економіка Індії: загальна характеристика.

23. Промисловість Індії: загальна характеристика.
24. Паливна промисловість та електроенергетика Індії.
25. Чорна та кольорова металургія Індії.
26. Машинобудування Індії.
27. Нафтопереробна та хімічна промисловість Індії.
28. Легка та харчова промисловість Індії.
29. Провідні галузі рослинництва Індії.
30. Провідні галузі тваринництва Індії.
31. Розвиток і розміщення основних видів транспорту в Індії.
32. Сфера послуг Індії.
33. Провідні напрями зовнішньої політики Індії.
34. Участь Індії в міжнародних організаціях.
35. Зовнішня торгівля Індії; товарна та географічна структура.
36. Українсько-індійські взаємовідносини: сучасний стан і перспективи розвитку.

Тести

1. *Індія безпосередньо межує з такими державами:*
  - а) Таджикистаном;
  - б) Пакистаном;
  - в) Бангладеш;
  - г) Непалом;
  - г) Бутаном;
  - д) Таїландом.
2. *Коефіцієнт природного приросту населення Індії дорівнює приблизно:*
  - а) $13,8 \text{ ‰}$;
  - б) $16,2 \text{ ‰}$;
  - в) $4,8 \text{ ‰}$;
  - г) $12,0 \text{ ‰}$.
3. *Найбільшим за чисельністю жителів містом в Індії є:*
  - а) Делі (Нью-Делі);
  - б) Ченнай;
  - в) Мумбай;
  - г) Бангалор;
  - г) Колката;
  - д) Аллахабад.

4. *Другою за чисельністю віруючих конфесією в Індії є:*
  - а) протестантизм;
  - б) джайнізм;
  - в) сикхізм;
  - г) іслам;
  - д) буддизм;
  - е) зороастризм.
5. *Найбільшими етносами в Індії є:*
  - а) хіндустанці;
  - б) бенгальці;
  - в) біхарці;
  - г) араби;
  - д) перси;
  - е) таміли.
6. *Які твердження є правильними?*
  - а) Індія є найбільшою за економічним потенціалом країною Південної Азії;
  - б) Індія є другою у світі країною за чисельністю населення;
  - в) індуїзм є найбільшою конфесією в Індії;
  - г) в Індії розвинена чорна металургія;
  - д) у сільському господарстві Індії переважає тваринництво.

Теми рефератів

1. Природоохоронні території Індії.
2. Демографічна ситуація в Індії; основні проблеми і шляхи розв'язання.
3. Розвиток урбанізації в Індії: основні проблеми та тенденції.
4. Боротьба народів Індії за незалежність.
5. Федеративний устрій Індії: сучасний стан, тенденції трансформації.
6. Високі технології в економіці Індії.
7. Автомобілебудування Індії.
8. Індія на світовому ринку інформаційних послуг.
9. Історико-культурна спадщина Індії.
10. Туризм в Індії.
11. Внутрішньополітичні проблеми сучасної Індії.
12. Відносини між Індією та Пакистаном: історія, основні проблеми, шляхи розв'язання.

Змістовий модуль III. Австралія, країни Америки

Тема 9. Австралія

План лекції

1. Географічне положення, склад території Австралії.
2. Природно-ресурсний потенціал Австралії.
3. Населення Австралії.
4. Історичний розвиток Австралії.
5. Політична система Австралії.
6. Господарство Австралії.
7. Австралія в міжнародних відносинах.

Література [1; 3–5; 7; 8; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природні ландшафти Австралії. Органічний світ.
2. Федеративний устрій Австралії.
3. Право та судова система Австралії.
4. Сільське господарство Австралії.
5. Зовнішня політика сучасної Австралії.

Питання для самоконтролю

1. Географічне положення Австралії. Склад території Австралійського Союзу.
2. Головні форми рельєфу Австралії.
3. Корисні копалини Австралії, їх господарське значення.
4. Клімат Австралійського Союзу; оцінка придатності кліматичних умов для життя і діяльності населення.
5. Внутрішні води Австралійського Союзу; проблеми забезпечення території країни водними ресурсами.
6. Природні ландшафти Австралії.
7. Ґрунти Австралії, оцінка їх сприятливості для сільського господарства.
8. Екологічна ситуація в Австралії; проблеми природокористування та охорони природи.
9. Чисельність, динаміка та розміщення населення Австралії.
10. Природний рух і статево-вікова структура населення Австралії.
11. Урбанізація в Австралії; головні міські агломерації.
12. Етнічний і релігійний склад населення Австралії.

13. Сучасні міграції населення Австралії.
14. Історичний розвиток Австралії в першій половині XX ст.
15. Розвиток Австралії в другій половині XX — на початку XXI ст.
16. Політична система Австралійського Союзу: загальна характеристика.
17. Законодавча влада в Австралії.
18. Виконавча влада в Австралії; роль прем'єр-міністра.
19. Провідні політичні сили в Австралії.
20. Федеративний устрій Австралійського Союзу.
21. Економіка Австралії: загальна характеристика.
22. Промисловість Австралії: загальна характеристика.
23. Гірничовидобувна промисловість Австралії.
24. Паливна промисловість Австралії.
25. Чорна та кольорова металургія Австралії.
26. Машинобудування Австралії.
27. Хімічна промисловість Австралії.
28. Провідні галузі рослинництва Австралії.
29. Провідні галузі тваринництва Австралії.
30. Транспортний комплекс Австралії.
31. Сфера послуг Австралії.
32. Стратегія зовнішньої політики Австралії.
33. Участь Австралії в міжнародних організаціях.
34. Зовнішня торгівля Австралії: товарна та географічна структура.
35. Українсько-австралійські взаємовідносини.

Тести

1. *Населення Австралії становить приблизно:*
  - а) 19,1 млн чол.;
  - б) 20,3 млн чол.;
  - в) 17,7 млн чол.;
  - г) 22,8 млн чол.
2. *Найбільше місто Австралії:*
  - а) Сідней;
  - б) Мельбурн;
  - в) Брісбен;
  - г) Канберра.
3. *Провідними галузями промисловості Австралії є:*
  - а) вугільна;

- б) кольорова металургія;
  - в) нафтова;
  - г) швейна;
  - г) машинобудування;
  - д) харчова.
4. *Провідними галузями сільського господарства Австралії є:*
- а) вівчарство;
  - б) бджільництво;
  - в) скотарство (ВРХ);
  - г) буряківництво;
  - д) льонарство;
  - д) вирощування пшениці.
5. *Які твердження є правильними?*
- а) Австралія входить до “великої сімки”;
  - б) Австралія займає територію цілого материка;
  - в) Австралія посідає перше місце у світі за видобутком алмазів;
  - г) Австралія посідає перше місце у світі за поголів'ям овець;
  - г) в Австралії переважає сільське населення.

Теми рефератів

1. Рослинний і тваринний світ Австралії.
2. Екологічні проблеми Австралії, шляхи їх розв'язання.
3. Рельєф і корисні копалини Австралії.
4. Історія відкриття та освоєння Австралії.
5. Австралія у світових війнах ХХ ст.
6. Урбанізація в Австралії.
7. Чорна та кольорова металургія Австралії.
8. Сільське господарство Австралії.
9. Автомобільний транспорт Австралії.
10. Культурний розвиток Австралії.
11. Туристично-рекреаційна сфера Австралії.
12. Австралія на світових ринках сільськогосподарської продукції.

Тема 10. Сполучені Штати Америки

План лекції

1. Географічне положення США. Склад території.
2. Природно-ресурсний потенціал США.
3. Населення США.

4. Історичний розвиток США.
5. Політична система США.
6. Господарство США.
7. США в міжнародних відносинах.

Література [1–8; 10; 11; 15; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природні ландшафти США.
2. Екологічна ситуація у США.
3. Державний устрій США.
4. Право та судова система США.
5. Місцеве управління та самоврядування у США.
6. Зовнішня політика США: історія, сучасний стан і перспективи розвитку.

Питання для самоконтролю

1. Географічне та геополітичне положення США. Склад території.
2. Основні форми рельєфу США: гори та рівнини.
3. Корисні копалини США, їх значення для економіки.
4. Кліматичні умови США; оцінка сприятливості кліматичних умов для життя і діяльності населення в різних регіонах країни.
5. Внутрішні води США; оцінка забезпечення території країни водними ресурсами.
6. Основні природні ландшафти США.
7. Біологічні ресурси США.
8. Ґрунти США, оцінка їх сприятливості для сільського господарства.
9. Екологічна ситуація в США; основні райони забруднення довкілля, основні екологічні проблеми, шляхи їх розв'язання.
10. Чисельність, динаміка та розміщення населення США.
11. Демографічна ситуація, природний рух і статеві-вікова структура населення США.
12. Урбаністичні процеси у США; провідні тенденції розвитку.
13. Расовий та етнічний склад населення США.
14. Релігійний склад населення США.
15. Сучасні міграції населення США.
16. Історичний розвиток США в першій половині ХХ ст.
17. Політичний і соціально-економічний розвиток США у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

18. Політична система США: загальна характеристика.
19. Роль президента в політичній системі США.
20. Законодавча влада у США.
21. Виконавча влада у США.
22. Провідні політичні сили у США.
23. Федеративний устрій США.
24. Місьцеве самоврядування у США.
25. Економіка США: сучасний стан і тенденції розвитку.
26. Промисловість США: загальна характеристика.
27. Нафтова та газова промисловість США.
28. Чорна та кольорова металургія США.
29. Машинобудування США.
30. Хімічна промисловість США.
31. Легка промисловість США.
32. Харчова промисловість США.
33. Основні галузі рослинництва США.
34. Основні галузі тваринництва США.
35. Транспортний комплекс США.
36. Автомобільний транспорт США.
37. Сфера послуг США.
38. Провідні стратегічні напрями сучасної зовнішньої політики США.
39. Участь США в міжнародних організаціях.
40. Зовнішня торгівля США: товарна та географічна структура.
41. Роль США на світовому ринку послуг.
42. Відносини між Україною та США: сучасний стан і перспективи розвитку.

Тести

1. *Населення США становить приблизно:*
  - а) 280,6 млн чол.;
  - б) 298,5 млн чол.;
  - в) 258,4 млн чол.;
  - г) 288,4 млн чол.
2. *За формою правління США є:*
  - а) парламентською республікою;
  - б) парламентсько-президентською республікою;
  - в) президентсько-парламентською республікою;
  - г) президентською республікою.

3. *Мегалополісами США є:*
- а) Босваш;
  - б) Техаський;
  - в) Дакотський;
  - г) Сан-Сан;
  - г) Чіпіттс;
  - д) Денвер.
4. *Провідним центром автомобільної промисловості США є:*
- а) Філадельфія;
  - б) Нью-Йорк;
  - в) Клівленд;
  - г) Детройт.
5. *Провідним центром сучасної хімічної промисловості США є:*
- а) Х'юстон;
  - б) Піттсбург;
  - в) Мінеаполіс;
  - г) Бостон.
6. *“Сіліконова долина” у США – це:*
- а) територія, багата на поклади кременію;
  - б) район зосередження сучасних медичних закладів;
  - в) район зосередження рекреаційно-туристичних закладів;
  - г) район зосередження науки та виробництва в галузі електроніки.
7. *Які твердження є правильними?*
- а) США мають найбільший ВВП у світі;
  - б) США мають найбільший у світі військово-технічний потенціал;
  - в) США посідають третє місце у світі за площею території;
  - г) США мають найбільший у світі зовнішній борг;
  - г) США мають найбільше у світі від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами.

Теми рефератів

1. Національні парки та заповідники США.
2. “Новий курс” Ф. Рузвельта.
3. США у Другій світовій війні.
4. Рейганоміка: сутність соціально-економічної політики.
5. “Високі” технології в економіці США.
6. Автомобілебудування США.

7. Електронна промисловість США.
8. Банківсько-фінансова сфера США.
9. Культура США: основні тенденції розвитку.
10. Українська діаспора у США: формування, розвиток, сучасний стан.
11. Урбанізація в США; мегалополіси та головні агломерації.
12. Туризм у США.
13. Сучасна геополітика США у світі.
14. Політика США на Близькому Сході.

Тема 11. Канада

План лекції

1. Географічне положення Канади, склад території.
  2. Природно-ресурсний потенціал Канади.
  3. Населення Канади.
  4. Історичний розвиток Канади.
  5. Політична система Канади.
  6. Господарство Канади.
  7. Канада в міжнародних відносинах.
- Література* [1–5; 7; 8; 10; 15; 21; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природа Канади.
2. Державний устрій Канади.
3. Право та судова система Канади.
4. Місцеве управління та самоврядування в Канаді.
5. Українська діаспора в Канаді.

Питання для самоконтролю

1. Фізико-, економіко- і політико-географічне положення Канади. Склад території.
2. Головні форми рельєфу Канади: гори та рівнини.
3. Мінерально-сировинні ресурси Канади.
4. Кліматичні умови Канади, оцінка їх придатності для життя і діяльності населення.
5. Внутрішні води Канади; основні річкові та озерні системи.
6. Основні природні ландшафти Канади.

7. Лісові ресурси Канади.
8. Основні типи ґрунтів Канади, оцінка їх родючості.
9. Екологічна ситуація в Канаді.
10. Чисельність, динаміка та розміщення населення Канади.
11. Природний рух і статеві-вікова структура населення Канади.
12. Етнічний і релігійний склад населення Канади.
13. Сучасні міграції населення Канади.
14. Історичний розвиток Канади у першій половині ХХ ст.
15. Розвиток Канади у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
16. Політична система Канади: загальна характеристика.
17. Правова та судова система Канади.
18. Законодавча влада в Канаді.
19. Виконавча влада в Канаді, роль прем'єр-міністра.
20. Провідні політичні сили Канади.
21. Федеративний устрій Канади.
22. Економіка Канади: загальна характеристика.
23. Гірничовидобувна промисловість Канади.
24. Паливно-енергетичний комплекс Канади.
25. Чорна та кольорова металургія Канади.
26. Машинобудування Канади.
27. Хімічна промисловість Канади.
28. Провідні галузі рослинництва Канади.
29. Провідні галузі тваринництва Канади.
30. Транспортний комплекс Канади.
31. Сфера послуг Канади.
32. Основні засади зовнішньої політики Канади.
33. Участь Канади в міжнародних організаціях.
34. Зовнішня торгівля Канади: товарна та географічна структура.
35. Українсько-канадські взаємовідносини: сучасний стан і перспективи розвитку.

Тести

1. *Територія Канади становить приблизно:*
  - а) 8,4 млн. км²;
  - б) 11 млн. км²;
  - в) 10 млн. км²;
  - г) 12 млн. км².

2. До складу федерації Канади входять провінції:
  - а) Манітоба;
  - б) Британська Колумбія;
  - в) Вермонт;
  - г) Квебек;
  - г) Орегон;
  - д) Онтаріо.
3. Главою держави в Канаді є:
  - а) президент;
  - б) прем'єр-міністр;
  - в) монарх;
  - г) канцлер.
4. До провідних галузей промисловості Канади належать:
  - а) кольорова металургія;
  - б) лісова і деревообробна;
  - в) електроенергетика;
  - г) легка;
  - г) машинобудування;
  - д) гірничовидобувна.
5. Які твердження є правильними?
  - а) населення Канади становить близько 30 млн чол.;
  - б) Канада має найбільші в Північній Америці лісові ресурси;
  - в) Канада входить до "великої сімки";
  - г) Канада має розвинене автомобілебудування;
  - г) Канада має однопалатний парламент.

Теми рефератів

1. Природоохоронні території Канади.
2. Рельєф і корисні копалини Канади.
3. Історія відкриття та освоєння Канади.
4. Конституційний устрій Канади.
5. Історія відкриття та освоєння Канади.
6. Канада у світових війнах.
7. Урбанізація в Канаді; провідні агломерації.
8. Чорна та кольорова металургія Канади.
9. Лісопромисловий комплекс Канади.
10. Культура Канади: основні тенденції розвитку.
11. Проблема Квебеку: історія, сучасний стан, шляхи розв'язання.

12. Українська діаспора в Канаді: формування, розвиток, сучасний стан.

Тема 12. Бразилія

План лекції

1. Географічне положення і склад території Бразилії.
2. Природно-ресурсний потенціал Бразилії.
3. Населення Бразилії. Демографічна ситуація.
4. Історичний розвиток Бразилії в ХХ ст.
5. Політична система Бразилії.
6. Господарство Бразилії.
7. Бразилія в міжнародних відносинах.

Література [1; 3–5; 7; 8; 22; 27; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Природні ландшафти Бразилії. Органічний світ.
2. Федеративний устрій Бразилії.
3. Право та судова система Бразилії.
4. Соціально-економічні проблеми сучасної Бразилії.
5. Зовнішня політика Бразилії.

Питання для самоконтролю

1. Географічне положення Бразилії. Склад території.
2. Основні форми рельєфу Бразилії.
3. Мінерально-сировинні ресурси Бразилії, їх значення для розвитку господарства.
4. Кліматичні умови Бразилії, оцінка їх сприятливості для життєдіяльності населення.
5. Внутрішні води Бразилії. Амазонка.
6. Головні природні ландшафти Бразилії. Сельвас.
7. Біологічні ресурси Бразилії.
8. Основні типи ґрунтів Бразилії.
9. Екологічна ситуація в Бразилії; проблеми природокористування та охорони природи.
10. Чисельність, динаміка та розміщення населення Бразилії.
11. Природний рух і статеві-вікова структура населення Бразилії.
12. Расовий, етнічний і релігійний склад населення Бразилії.
13. Сучасні зовнішні та внутрішні міграції населення Бразилії.

14. Історичний розвиток Бразилії в першій половині ХХ ст.
15. Розвиток Бразилії у другій половині ХХ — на початку ХХІ ст.
16. Політична система Бразилії: загальна характеристика.
17. Законодавча влада в Бразилії.
18. Виконавча влада в Бразилії.
19. Провідні політичні сили Бразилії.
20. Федеративний устрій Бразилії.
21. Економіка Бразилії: загальна характеристика.
22. Гірничовидобувна промисловість Бразилії.
23. Паливно-енергетичний комплекс Бразилії.
24. Чорна та кольорова металургія Бразилії.
25. Машинобудування Бразилії.
26. Хімічна промисловість Бразилії.
27. Провідні галузі рослинництва Бразилії.
28. Провідні галузі тваринництва Бразилії.
29. Транспортний комплекс Бразилії.
30. Сфера послуг Бразилії.
31. Основні засади зовнішньої політики Бразилії.
32. Участь Бразилії в міжнародних організаціях.
33. Зовнішня торгівля Бразилії.
34. Взаємовідносини між Україною та Бразилією.

Тести

1. *Коефіцієнт природного приросту населення Бразилії дорівнює приблизно:*
  - а) $7,8 \text{ ‰}$;
  - б) $9,5 \text{ ‰}$;
  - в) $10,4 \text{ ‰}$;
  - г) $13,0 \text{ ‰}$.
2. *Найбільше місто Бразилії:*
  - а) Ріо-де-Жанейро;
  - б) Сальвадор;
  - в) Бразилія;
  - г) Сан-Паулу.
3. *За формою правління Бразилія є:*
  - а) президентською республікою;
  - б) парламентською республікою;
  - в) парламентсько-президентською республікою;

- г) конституційною монархією;
- г) президентсько-парламентською республікою.
- 4. *До провідних галузей промисловості Бразилії належать:*
  - а) чорна металургія;
  - б) алюмінієва;
  - в) електроенергетика;
  - г) нафтова;
  - д) автомобілебудування;
  - д) м'ясопереробна.
- 5. *Які твердження є правильними?*
  - а) Бразилія має найбільші в Південній Америці лісові ресурси;
  - б) Бразилія має найбільший у світі природно-ресурсний потенціал;
  - в) Бразилія є найбільшим у світі експортером кави;
  - г) Бразилія має найбільші в Південній Америці поклади нафти;
  - г) Бразилія має найбільші у світі поклади природного газу.

Теми рефератів

1. Амазонія: природно-ресурсний потенціал, проблеми освоєння.
2. Урбанізація в Бразилії; найбільші міські агломерації.
3. Федеративний устрій Бразилії: повноваження “центру” та суб’єктів федерації, сучасний стан, тенденції розвитку.
4. Бразильське “економічне диво” у 60–80-ті роки ХХ ст.
5. Проблема зовнішньої заборгованості Бразилії.
6. Розвиток транспортного комплексу Бразилії.
7. Автомобілебудування Бразилії.
8. Сільське господарство Бразилії; проблеми та тенденції розвитку.
9. Культура Бразилії.
10. Розвиток туризму в Бразилії.
11. Внутрішньополітичні проблеми Бразилії.
12. Роль Бразилії в інтеграційних процесах у Латинській Америці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Безуглий В. В.* Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навч. посіб. — К.: Академія, 2005. — 704 с.
2. *Безуглий В. В., Козинець С. В.* Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. — К.: Академія, 2003. — 688 с.
3. *Дахно І. І., Тимофієв С. М.* Країни світу: Довідник. — К.: Мапа, 2005. — 608 с.
4. *Дорошевский М. В., Мысливец Г. В.* Экономическая и социальная география мира: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2003. — 184 с.
5. *Економіка зарубіжних країн* / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепішевського. — К.: ЦНЛ, 2003. — 352 с.
6. *Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб.* / В. О. Ріяка, В. С. Семенов, М. В. Цвік та ін. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
7. *Масляк П. О.* Країнознавство: Підручник. — К.: Знання, 2007. — 292 с.

Додаткова

8. *Блії де Г., Муллер П., Шаблій О.* Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. — К.: Либідь, 2004. — 740 с.
9. *Бойко Н. А.* Экономическая и социальная география: Учеб. пособие. — К.: Изд-во КНЕУ, 2002. — 216 с.
10. *Газін В. П., Копилов С. А.* Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002): Навч. посіб. — К.: Либідь, 2004. — 624 с.
11. *Газін В. П., Копилов С. А.* Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945). — К.: Слово, 2003. — 472 с.
12. *XX век: Явления века. Страны. Люди.* Краткая ист. энцикл.: В 2 т. — М.: Наука, 2002. — Т. 2. — 502 с.
13. *Дубович І. А.* Країнознавчий словник-довідник. — Львів: Панорама, 2003. — 580 с.
14. *Коппель О. А., Пархомчук О. С.* Міжнародні відносини ХХ ст. — К.: Школяр, 1999. — 255 с.
15. *Іваницька О. П.* Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002). — Житомир: Фоліант, 2003. — 560 с.
16. *Ігнат'єв П. М.* Країнознавство. Країни Азії: Навч. посіб. — Чернівці: Книги-XXІ, 2006. — 424 с.

17. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. — К.: Знання-Прес, 2000. — 277 с.
18. Майер Дж. М., Раух Дж. Е., Філіпенко А. Основні проблеми економічного розвитку. — К.: Либідь, 2003. — 688 с.
19. *Мировая экономика. Экономика зарубежных стран: Учебник /* Под ред. В. П. Колесова, М. Н. Осьмовой. — М.: Флинтъ, 2000. — 408 с.
20. *Міжнародна економіка: Навч. посіб. /* Ред. Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, К. І. Ржепішевський — К.: ЦНЛ, 2004. — 672 с.
21. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970 рр.):* Підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 1999. — 558 с.
22. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 рр.):* Підручник / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 2001. — 622 с.
23. *Міжнародні інтеграційні процеси сучасності /* А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, М. А. Дудченко та ін. — К.: Знання України, 2004. — 304 с.
24. *Світова економіка: Підручник /* А. С. Філіпенко та ін. — К.: Либідь, 2001. — 582 с.
25. *Страноведение: Учеб. пособие /* П. И. Рогач и др. — Минск.: БГЭУ, 2003. — 284 с.
26. *Страны. Народы. Цивилизации /* Глав. ред. М. Д. Аксенова. — М.: Аванта +, 2002. — 704 с.
27. *Социально-экономическая география зарубежного мира /* Под ред. В. В. Вольского. — М.: Крон-Пресс, 1998. — 592 с.
28. Ушакова Н. Г., Помінова І. І. Соціально-економічні типи країн: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2004. — 304 с.
29. Шаповал В. М. Державний лад країн світу. — К.: УЦПС, 1999. — 320 с.
30. *Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны /* Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.
31. *Юрківський В. М. Країни світу: Довідник.* — К.: Либідь, 2001. — 368 с.
32. *Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник* — К.: Либідь, 2000. — 416 с.

Рекомендована для індивідуальної роботи

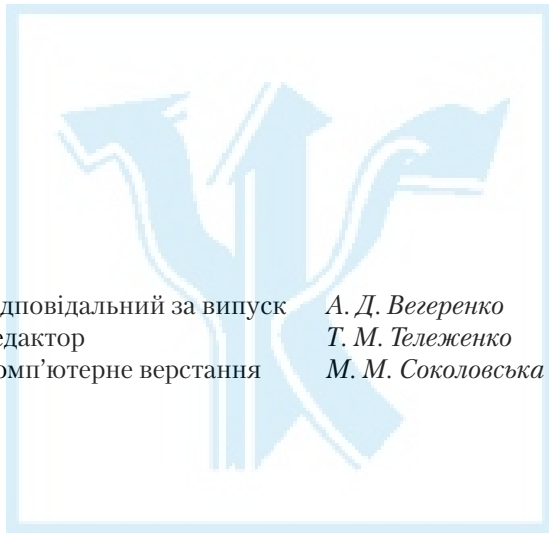
1. *Америка*: Энциклопедия повседневной жизни. — М., 1998. — 416 с.
2. *Бірдалл С. С., Флорін Д.* Географія США. — К., 2000. — 208 с.
3. *Бромлей Ю. В., Подольний Р. Г.* Человечество — это народы. — М.: Мысль, 1990. — 391 с.
4. *Воскресенский В. Ю.* Международный туризм: Учеб. пособие. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. — 255 с.
5. *Географический* энциклопедический словарь: Географические названия. — М.: Сов. энцикл., 1989. — 592 с.
6. *Дейвіс Н.* Європа. Історія. — К.: Основи, 2000. — 1464 с.
7. *Економіка* Сполучених Штатів: Нарис. — К.: ЮСІА, 1999. — 212 с.
8. *Копійка В. В., Шинкаренко Т. І.* Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. посіб. — К.: Ін Юре, 2001. — 448 с.
9. *Індія*. Карманная энцикл. — М.: Муравей-Гайд, 1999. — 430 с.
10. *Історія* Європи / Ж. Альбедер и др. — Минск: Вышэйш. шк., — 1996. — 382 с.
11. *Історія* світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / За ред. Л. Т. Левчук. — К.: Либідь, 2000. — 520 с.
12. *Китай-2000*: Факты и цифры. — Пекин: Синьсин, 2000. — 206 с.
13. *Маккен Р.* Історія Сполучених Штатів: Нарис. — К.: ЮСІА, 1998. — 212 с.
14. *Максаковский В. П.* Географическая картина мира: В 2 кн. Кн. 2. Региональная характеристика мира. — М.: Дрофа, 2004. — 480 с.
15. *Накасонэ Я.* Государственная стратегия Японии в XXI веке. — М.: Nota Bene, 2001. — 312 с.
16. *Народонаселение*: Энцикл. словарь. — М.: БРЭ, 1994. — 640 с.
17. *Німеччина* у фактах. — Франкфурт-на-Майні, 1996. — 544 с.
18. *Половина І. П.* Фізична географія Європи: Навч. посіб. — К.: АртЕк, 1998. — 272 с.
19. *Портрет* Сполучених Штатів: Огляд. — К., 1998. — 96 с.
20. *Соколенко С. И.* Современные мировые рынки и Украина. — К.: Демос, 1995. — 354 с.

21. *Томахин Г.Д.* Лингвострановедческий словарь Соединенного Королевства Великобритания и Северная Ирландия. — М.: Аст-Пресс, 2003. — 720 с.
22. *Япония:* Карманная энцикл. — М.: Муравей-Гайд, 2000. — 224 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Країнознавство”	6
Список літератури.....	42

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>Т. М. Тележенко</i>
Комп'ютерне верстання	<i>М. М. Соколовська</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3154

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП